

چالاکیه کانی هۆبیهی ددان

سالی بو ۲۰۰۶

بزیشکانی ددان (میلاکی تهندروستی)

۲۰۰۶

۱۰	بزیشکی ددانی پسیور
۴۲	بزیشکی ددانی شاره‌زا
۶	بزیشکی ددانی نیشته‌جیی دیرین
۶۹	بزیشکی ددانی پله‌به‌ند
۳۳	بزیشکی ددانی مه‌شکار

یه که کانی ددان

ژماره یان ۵۰ یه که یه

یه که کانی ددان له ناو شاری هه و ئیر ۲۲ یه که ی ددانه

ئه مه بیجگه له دوو کۆمه لگه ی ددان

۱ _ کۆمه لگه ی پسیوری پزیشکی ددان که له م به شانه پیکهاتوو ه :

به شی راستکردنه وه ی ددان

به شی چاره سه کردنی ددان

به شی دروستکردنی ددان

به شی نه شته رگه ری ده م و شه ویلاگ

به شی نه شته رگه ری پووک

به شی تیشک

به شی چاندنی ددان

به شی پشکنین

– کۆمهنگه‌ی پزیشکی ددان له جهوت ژووری چاره‌سه‌رکردن پیکهاتوو

★یه‌که‌کانی ده‌ره‌وه‌ی شاری هه‌ولێر ، پینج به‌ریوه‌به‌رایه‌تی ته‌ندروستی هه‌ن که‌یه‌که‌کانی ددانیان به‌م شیوه‌یه :

- به‌ریوه‌به‌رایه‌تی ته‌ندروستی ده‌ورو به‌ر یه‌که‌ی ددان

- به‌ریوه‌به‌رایه‌تی ته‌ندروستی شه‌قلاوه یه‌که‌ی ددان

- به‌ریوه‌به‌رایه‌تی ته‌ندروستی سوۆران یه‌که‌ی ددان

- به‌ریوه‌به‌رایه‌تی ته‌ندروستی بارزان یه‌که‌ی ددان

- به‌ریوه‌به‌رایه‌تی ته‌ندروستی چۆمان یه‌که‌ی ددان

★یه که کادی دهره وهی شاری هه وئیڤر ، پینج بهر یۆه به رایه تی ته ندروستی ههن که یه که کانی ددانیان بهم شیوه یه یه :

- ۱- بهر یۆه به رایه تی ته ندروستی ده ورو بهر ۱۲ یه که ی ددان
- ۲- بهر یۆه به رایه تی ته ندروستی شه قلاوه ۵ یه که ی ددان
- ۳- بهر یۆه به رایه تی ته ندروستی سوړان ۷ یه که ی ددان
- ۴- بهر یۆه به رایه تی ته ندروستی بارزان ۳ یه که ی ددان
- ۵- بهر یۆه به رایه تی ته ندروستی چۆمان ۱ یه که ی ددان

تأمیری ددان

٦٣ تأمیری ددان ههیه

لهناو شاری ههولیر ٢٧ تأمیری ددان

له دهرهوهی شاری ههولیر ٣٦ تأمیری ددان

خشته يهک جياوازی گهشه سندن له بواری پزیشکی ددان دهرده خات

ژماره	۱۹۹۴	۱۹۹۹	۲۰۰۴	۲۰۰۵	۲۰۰۶
یه که کانی ددان	۱۸	۳۰	۴۵	۴۹	۵۰
ثامیری ددان	۲۵	۳۵	۵۷	۶۳	۶۴
پزیشکانی ددانی پسپور	۲	۲	۸	۱۴	۱۰
پزیشکی شارهزا	۲۸	۱۴	۱۴	۲۴	۴۲
پزیشکی پلاه بهند	۳	۳۵	۳۹	۴۵	۶۹
پزیشکی مه شقکه ر	۱۹	۳۳	۳۱	۴۰	۳۳

چالاکیه کان

• سه‌ره‌رستی کردنی یه‌که‌کانی ددان له بنکه تهن‌دروسته‌کانی ناوه‌وه‌و دهره‌وه‌ی شاری هه‌ولیر ئه‌ویش له‌ریگه‌ی

سه‌ردانی کردنیان به‌شیوه‌یه‌کی ده‌وری و گوێگرتن له‌ کیشه و گیرو گرفته‌کانیان و هه‌ولدان بو‌چاره

سه‌رکردنیان .

• دابین کردنی که‌ل و په‌ل و پید‌او‌یسته‌کانی ددان بو‌یه‌که‌کانی ددان لهم روه‌شه‌وه به‌به‌رده‌وام له‌سه‌ر بودجه‌ی

حکومه‌تی هه‌ریمی کوردستان که‌ل و په‌ل و ئامیری ددان کراوه و به‌سه‌ر ئهم یه‌کانه‌دا دابه‌ش کراوه .

• به‌هاوکاری له‌گه‌ل ده‌زگای چاک‌دنه‌وه‌ی هونه‌ری هه‌ول‌دراوه کیشه‌و گیروگرفتی ئامیره‌کانی ددان چاره‌سه‌ر

بکریت بو‌ئهم مه‌به‌سته‌ش تیمه‌کانی ده‌زگای چاک‌دنه‌وه به‌رده‌وام له‌سه‌ر راسپاردنی هه‌وبه‌ی ددان سه‌ردانی

یه‌که‌کانی ددان ده‌کاهن .

• هه‌ولدان بو‌زیاتر گه‌شه‌ پیدانی خزموت گوزاریه‌کانی ددان له‌ رووی چهن‌دایه‌تی و چۆنایه‌تی لهم رووه‌وه چهن‌د

یه‌که‌یه‌کی ددان کراوه‌ته‌وه:

۱. یه‌که‌ی ددان له‌ بنکه‌ی تهن‌دروستی پیرداود / به‌ریوه‌به‌رایه‌تی تهن‌دروستی ده‌وربه‌ر

۲. یه‌که‌ی ددان له‌ بنکه‌ی تهن‌دروستی کۆری / به‌ریوه‌به‌رایه‌تی تهن‌دروستی شه‌قلاوه

۳. یه‌که‌ی ددان له‌ بنکه‌ی تهن‌دروستی ئازادی / به‌ریوه‌به‌رایه‌تی تهن‌دروستی سو‌ران

- به مه‌بهستی پیش‌خستنی ئاستی زانستی ته‌ندروستی دەم و ددان ۳ پزیشکی ددان بو ته‌واوکردنی خویندنی بالا له زانکوی هه‌لوپیری پزیشکی وه‌رگیراون .
- هه‌وئدراوه له زۆربه‌ی بنکه ته‌ندروستی‌ه‌کان به هاوکاری له‌گه‌ل به‌شی چاودپیری دایکانی دوو گیان و به‌گوپیره‌ی خسته‌یه‌کی تایبەت چاودپیری ته‌ندروستی دەم و ددانی دایکانی دوو گیان بکریت .
- هه‌روه‌ک له به‌رنامه‌ی دابوو سستمی دایماکس به‌شیوه‌یه‌کی سه‌رکه‌وتوو له کۆمه‌لگه‌ی پسپۆری پزیشکی ددان دامه‌زرا . ئەم سسته‌مه له‌ریگه‌ی تۆری زانیاری جیهانی ده‌توانیت هه‌ریه‌ک له نه‌خۆشخانه‌ی رزگاری ،کۆلیژی پزیشکی ددان ، کۆمه‌لگه‌ی پسپۆری پزیشکی ددان ، کۆمه‌لگه‌ی پزیشکی ددان له‌گه‌ل یه‌کتري و له‌گه‌ل وولاتانی تری جیهان به‌یه‌کتريه‌وه ده‌به‌ستریته‌وه . بو ئەم مه‌بهسته‌ی شه‌ش پزیشکی ددان به‌شداريام کردوه له هه‌ریه‌که له وولاتانی نه‌مسا و فنه‌نداو ئەلمانیا .

نهم خشهيه سهرجهم كاره كاني يه كه كاني ددان له سالي ۲۰۰۶ ديار ده خات

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	Total
Diagnosis	3326	3994	3999	6324	3511	5167	6344	3768	6539	4240	5077	4920	57209
Amalgam fillings	661	798	765	1005	525	1021	1032	908	1145	753	908	892	10413
Anterior fillings	284	440	394	527	540	510	511	638	709	542	637	541	6273
temporary fillings	905	826	719	920	528	1233	1312	820	1265	784	1014	1005	11331
Root canals	286	346	238	382	82	390	481	202	237	226	285	192	3347
Scaling & polishing	211	356	331	577	423	411	433	313	431	276	166	152	4080
Extraction	3556	4679	3951	4951	3394	5659	6527	5271	6283	4230	5118	4176	57795
Surgical operations	3	4	6	7	8	7	6	16	9	5	12	12	95
surgery	95	714	135	253	103	419	184	298	221	144	290	280	3136
x-ray	547	653	607	626	562	899	964	1049	992	655	990	890	9434
Ortho	34	23	22	39	32	52	62	90	41	21	45	40	501
Prosthetic	87	50	60	118	133	165	164	142	149	165	74	62	1369
total	9995	12883	11227	15729	9841	15933	18020	13515	18021	12041	14616	13162	164983

پیشنیاړ:

- كړدنه وهی دوو كۆمه لگه ی پزیشکی ددان له شاری هه ولیړ .
- كړدنه وهی كۆمه لگه یه کی پزیشکی ددان تایبته ت به مندان .
- دامه زرانندی یه كه یه کی سه ربه خوی ده زگای چا كړدنه وهی هونه ری تایبته ت به بواری پزیشکی ددان كه چند تیمی کی سه ربه خوله خووه بگریت .
- كړدنه وه كۆمه لگه یه کی پزیشکی ددان له شاری سوران .
- كړدنه وهی تاقیگه یه کی گه وره بو دروست كړدنی ددان له شاری هه ولیړ .
- هه ولدان بو زیاد كړدنی به شه دهرمان وپیداویسته كانی شاری هه ولیړ كه له ریگه ی كۆمبانیای دابه ش كړدنی دهرمان وپیداویسته پزیشکیه كان (دباش) ی حكومه تی مه ركه زی دابه ش ده كریت .

- هه‌وڵدان بۆ زیاد کردنی ژماره‌ی پزیشکه پسروره‌کان له گشت بواره‌کان ئه‌ویش به ناردنی پزیشکانی ددان بۆ ته‌واوکردنی خویندنی بالا چ له ناوه‌وه‌ی وولات بی‌ت یان له ده‌ره‌وه .
- کردنه‌وه‌ی خولی تایبەت به کارمه‌ندان (یاریده‌ده‌رانی پزیشکی ددان) بۆ به‌ره‌و پێش بردنی ئاستی زانستیان
- زیاترگه‌شه پێدانی هۆبه‌ی ددان ئه‌ویش به جیابوونه‌وه‌ی له کارو باری هونه‌ری بوونی به به‌شیک سهر به‌خۆ به‌هۆی ئه‌و گه‌شه سه‌ندنه‌ی که هۆبه‌ی ددان به‌خۆیه‌وه بینیویه له رووی چه‌ندایه‌تی چۆنایه‌تی .
- پێداچوونه‌وه به موچه‌ی پزیشکانی ددان و گۆرینی سستمی به‌رزکردنه‌وه‌ی راژه ئه‌ویش بۆ چاککردنی باری گوزه‌رانی پزیشکانی ددان .